

عنوان مقاله:

پراکنش فضایی شاخص های توسعه در شهرستان های ایران با استفاده از رتبه بندی ترکیبی

محل انتشار:

فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای، دوره 5، شماره 17 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

مهین نسترن - دانشیار شهرسازی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

فرحناز ابوالحسنی - کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

نرجس بختیاری - کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

خلاصه مقاله:

تغییرات اجتماعی- اقتصادی دهه های اخیر عدم تعادل ناحیه ای و تمرکز بیش از حد امکانات در برخی نقاط (کوژهای توسعه) و محرومیت دیگر نقاط (مفاک عقب ماندگی) را در پی داشته است. برای تعدیل در پراکنش شاخص های توسعه، برنامه ریزی جامع توسعه پذیری مناطق با هدف ارایه ای الگوی مناسب برای توزیع متعادل خدمات، جمعیت و سکونتگاه ها (تعادل فضایی) ضرورت می یابد. هدف از پژوهش حاضر، ارزیابی و سنجش درجه ی توسعه یافتگی یا نحوه ی برخورداری شهرستان های کل کشور از ۳۰ شاخص ترکیبی؛ جمعیتی، کالبدی، زیربنایی، اجتماعی- اقتصادی و بهداشتی- درمانی است، جامعه ی آماری پژوهش، ۳۳۶ شهرستان کشور بر اساس آمار سال ۱۳۸۵ می- باشد. بر این اساس ۳۰ شاخص مورد بررسی بهره گیری از روش های متداول سنجش سطح توسعه یافتگی شامل تحلیل عاملی، تاپسیس و موریس مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته و نتایج حاصل از تحلیل های صورت گرفته با استفاده از روش میانگین رتبه ای ترکیب گردیده است. برای نیل به این مهم، شاخص های مورد مطالعه با استفاده از روش تحلیل عاملی به ۸ عامل تقلیل یافته و به صورت ترکیبی در عوامل معنی دار ارائه گردیده اند. بر این اساس از عامل اول و دوم که دارای درصد بارگیری بالاتر از ۱۰ درصد بودند؛ استفاده شده و بقیه ی عوامل از تحلیل حذف شدند. همچنین با بهره گیری از شاخص ترکیبی موریس و تکنیک تاپسیس چهار سطح برخورداری مشخص و نحوه ی پراکنش شهرستان ها در سطوح ارائه شده تشریح گردیده است. نهایتا با استفاده از اولویت بندی رتبه ها روش های مذکور ادغام و سطوح چهارگانه برخورداری (ورابرخوردار، فرابرخوردار، میان برخوردار و فروربرخوردار) ایجاد و جایگاه هر یک از شهرستان ها در این سطوح مشخص شده است. نتیجه ی حاصل از رتبه بندی نهایی نشان می دهد که ۱۱۲ شهرستان سطح میان برخوردار و ۹۰ شهرستان فروربرخوردار بیشترین تعداد شهرستان های کشور را به خود اختصاص داده اند.

کلمات کلیدی:

عدالت فضایی، عدالت اجتماعی و منطقه ای، تحلیل عاملی، تکنیک تاپسیس، رتبه بندی ترکیبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1914720>

